

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української філології та журналістики
Кафедра української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувачка кафедри
української мови

Климович С.М.
« 27 » серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА
(ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ. ЛЕКСИКОГРАФІЯ.
МОРФЕМІКА. СЛОВОТВІР)»**

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

факультет української філології та журналістики

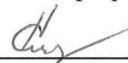
2019/2020 навчальний рік

Робоча програма «Сучасна українська літературна мова (Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір)» для студентів за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Розробники: Тихоша В. І., доцент, кандидат педагогічних наук,
Карабута О. П., доцент, кандидат філологічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української мови
Протокол від «27» серпня 20 19 року № 1

Завідувачка кафедри української мови

Климович С.М.
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
			денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5 / 4		Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
семестр	кредити	Спеціальність: 014 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки:	
2-й	4,5 / 4		1-й	1-й
			Семестр	
			2-й	2-й
			Лекції	
Загальна кількість годин – 135 год / 120 год			24	6
			Практичні, семінари	
			20	4
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 5		Ступінь вищої освіти: бакалавр	Консультації	
			Самостійна робота	
			91	110
			Вид контролю: екзамен	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять для самостійної роботи становить:
 для денної форми навчання – 32 / 68%
 для заочної форми навчання – 8 / 92%

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Сучасна українська літературна мова» укладено відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література).

Предметом вивчення є сучасна українська літературна мова.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: забезпечити цілісне засвоєння студентами теоретичних знань із сучасної української лексикології, фразеології та лексикографії, морфеміки та словотвору; поглибити знання про словниковий склад української мови, лексичні шари, значення слова (синтаксично зумовлені та фразеологічно зв'язані), лексику української мови за походженням, вживанням та стилістичним використанням, типи фразеологізмів; типи словників та їх структуру; морфеми, морфи, засоби словотвору, способи творення слів; сформувані вміння і навички ясно, точно і правильно пояснювати значення слова і фразеологізмів, визначати синоніми, омоніми, пароніми, типи фразеологічних одиниць; кореневі й афіксальні морфеми, засоби і способи словотвору, зв'язного мовлення, сприяти піднесенню рівня мовної культури студентів, забезпечити належний рівень комунікативної компетентності, що полягає в умінні комунікативно доцільно користуватися засобами української мови.

Теоретичні завдання курсу:

- формувати у студентів стійку мотивацію й свідоме прагнення до вивчення теоретичних питань лексикології й фразеології, морфеміки й словотвору мови;
- сприяти засвоєнню знань студентами про склад, походження й функціональне використання лексики й фразеології, різні типи морфем і способи словотвору української мови;
- ознайомити з лексичною системою мови, морфемікою і словотвором, й формувати на цій основі базові лексичні, фразеологічні, словотворчі вміння і навички, здатність студентів до аналізу й оцінки мовних явищ і фактів;
- залучати студентів до наукових досліджень лексики й фразеології, будови слова і процесів словотворення української мови.

Практичні завдання курсу:

- формувати вміння розрізняти, аналізувати, класифікувати лексичні й фразеологічні мовні факти, оцінювати їх із погляду нормативності, визначати тип морфеми, способи творення слова;
- розвивати вміння працювати з текстом, здійснювати пошук інформації у різноманітних джерелах про методи, прийоми і засоби дослідження певних лексичних і фразеологічних, словотвірних явищ, опрацьовувати її й передавати в самостійно створених роботах різного виду (курсівих, дипломних роботах, рефератах тощо);

- сприяти виробленню у студентів навичок критичного аналізу наукових праць із лексикології, морфеміки й словотвору;
- формувати у студентів компетентності комунікативно доцільно й виправдано користуватися лексичними, фразеологічними, словотвірними засобами мови в різних життєвих ситуаціях і сферах спілкування, дотримуючись норм літературної мови;
- формувати комунікативні навички колективної діяльності, через засвоєння лексики й фразеології прилучати до культурних надбань українського народу й людства загалом.

Програмні компетентності:

1. Знання та розуміння предметної області, усвідомлення особливостей професійної діяльності.
2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови й літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови й літератури.
5. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.
6. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.
7. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.

Програмні результати:

1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.
2. Знає основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.
3. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в професійній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.
4. Володіє комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.
5. Навчається впродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення розділу «Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір» для денної форми відводиться 135 годин або 4,5 кредитів ECTS, для заочної – 120 годин або 4 кредит ECTS.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лексикологія. Предмет і завдання лексикології сучасної української літературної мови. Поняття про лексичну і фразеологічну систему. Принципи виділення лексико-семантичних груп. Основні праці з питань лексикології та фразеології української мови.

Слово як основна одиниця лексичної системи. Слово та поняття. Номінативна функція слова. Поняття лексеми. Типи лексичних значень слів у сучасній українській мові. Однозначні слова. Слова-терміни. Багатозначні слова. Пряме та переносне значення слів. Основні типи переносних значень слів.

Омоніми. Міжмовні омоніми. Пароніми. Парономазія. Розмежування омонімії та полісемії. Повні та часткові омоніми. Омофони, омоформи, омографи.

Антоніми. Антонімічні пари в сучасній українській літературній мові.

Синонімія граматичних форм. Синоніми, їх основні типи: ідеографічні, семантико-стилістичні, контекстуальні, абсолютні. Евфемізми як різновиди синонімів. Поняття про синонімічний ряд. Джерела синонімії.

Склад лексики української літературної мови з погляду її походження. Співвідношення спільнослов'янської, спільно-східнослов'янської та власне української лексики. Старослов'янізми у складі української лексики.

Лексичні запозичення зі слов'янських і неслов'янських мов. Джерела та способи їх засвоєння. Характер адаптації іншомовних слів у лексичній системі української мови. Лексичні кальки.

Лексика сучасної української мови з погляду вживання. Активна та пасивна лексика. Діалектизми, неологізми, архаїзми та історизми.

Лексика сучасної української літературної мови з експресивно-стилістичного погляду. Лексика книжна, термінологічна, експресивно-емоційна; жаргонізми, арготизми.

Лексикографія. Предмет і завдання лексикографії. Поняття про словник. Основні словники української мови. Тлумачні і перекладні словники, їх характеристика. Основні аспектні та енциклопедичні словники. Розвиток української лексикографії.

Фразеологія. Поняття про фразеологію як розділ мовознавства. Фразеологізми і слово: фразеологічні зрощення та єдності, фразеологічні сполучення, фразеологізовані сполучення слів. Співвідношення між лексичним значенням слова та значенням фразеологізму. Класифікація фразеологічних одиниць.

Лексико-граматичні зміни фразеологічних одиниць: скорочення лексичного складу, заміна одного компонента іншим, розширення та звуження обсягу значень, зміна ступеня семантичної єдності компонента. Багатозначність фразеологізмів. Явища синонімії та антонімії у фразеології. Стилістичні властивості фразеологізмів.

Морфеміка. Слово як об'єкт морфемного та словотвірного аналізу. Поняття про морфеміку сучасної української літературної мови. Морфема як мінімальна значуща одиниця у структурі слова.

Кореневі й афіксальні морфемі, функціональні відмінності між ними. Вільні та пов'язані кореневі морфемі, функціональні відмінності між ними. Типи афіксальних морфем: префікс, суфікс і закінчення. Матеріально виражені та нульові морфемі. Поняття про інтерфікс.

Поділ афіксів на словотворчі (деривативні) та формотворчі. Морф як конкретний вияв морфемі та аломорф певної морфемі, що зазнав фонетичної модифікації.

Поняття про основу слова. Непохідна та похідна основа. Вільна та зв'язана основа. Основні зміни в морфемній будові слова: спрощення, пере розклад, ускладнення, субстантивація, адвербіалізація, деко реляція. Морфемний аналіз слова.

Словотвір. Словотвір як учення про творення слів і загальні принципи їх мотивації. Твірна основа та словотворчий формант. Словотвірний тип і словотвірне значення.

Способи словотвору в сучасній українській літературній мові. Різновиди морфологічного словотвору: префіксальний, суфіксальний, суфіксально-префіксальний (конфіксальний), суфіксально-постфіксальний, суфіксально-префіксально-постфіксальний, безафіксний, аббревіація та основоскладання, словоскладання (юкстапозиція).

Різновиди морфолого-синтаксичного способу: субстантивація, ад'єктивація, вербалізація, прономіналізація, адвербіалізація, нумералізація, препозитивація, кон'юктивація, партикуляція, інтер'єктивація.

Лексико-синтаксичний і лексико-семантичний способи творення слів. Словотвір як джерел збагачення лексичного складу української мови. Словотвірний аналіз слова.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
Змістовий модуль 3. Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія												
Тема 1. Предмет і завдання лексикології сучасної української мови. Слово як основна одиниця лексичної системи	12	2	2			8	10	1	1			8
Тема 2. Омоніми. Пароніми. Парономазія. Антоніми. Стилiстичне використання антонімiв. Синонімія граматичних форм. Основні типи синонімiв.	12	2	2			8	9	1				8
Тема 3. Склад лексики української літературної мови з погляду її походження. Іншомовні слова в українській мові.	12	2	2			8	6					6
Тема 4. Лексика української мови з погляду вживання та стилістичного використання.	10	2				8	6					6
Тема 5. Лексикографія. Типи словників.	9	2				7	8					8
Тема 6. Фразеологія як розділ мовознавства.	12	2	2			8	10	1	1			8
Тема 7. Лексико-граматичні зміни фразеологічних одиниць. Джерела фразеологізмів.	10	2				8	6					6
Разом за змістовим модулем 3	77	14	8			55	55	3	2			50

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
Змістовий модуль 4. Морфеміка. Словотвір												
Тема 1. Слово як об'єкт морфемного та словотвірного аналізу. Поняття про морфеміку сучасної української мови.	11	2	2			7	14	1	1			12

Тема 2. Поділ афіксів на словотворчі та формотворчі. Основа слова.	11	2	2			7	12					12
Тема 3. Словотвір як учення про творення слів. Засоби словотвору.	11	2	2			7	14	1	1			12
Тема 4. Різновиди морфологічного словотвору.	13	2	4			7	13	1				12
Тема 5. Морфолого-синтаксичний та лексико-синтаксичний і лексико-семантичний способи словотвору.	12	2	2			8	12					12
Разом за змістовим модулем 4	58	10	12			36	65	3	2			60
Усього годин	135	24	20			91	110	6	4			110

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 3.			
Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія			
Лекційний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год
1	Предмет і завдання лексикології сучасної української мови. Слово як основна одиниця лексичної системи	Лексикологія як розділ мовознавства. Поняття про лексичну і фразеологічну систему. Принципи виділення лексико-семантичних груп. Основні праці з питань лексикології та фразеології української мови. Слово та поняття. Номінативна функція слова. Поняття лексеми. Типи лексичних значень слів у сучасній українській літературній мові. Однозначні слова. Слова-терміни. Багатозначні слова. Пряме і переносне значення слова. Основні типи переносних значень слів.	2
2	Омоніми. Пароніми. Парономазія. Антоніми. Стилiстичне використання антонімiв. Синонімія граматичних форм. Основні типи синонімiв.	Омоніми повні (лексичні) та часткові (лексико-граматичні). Омофони, омоформи, омографи. Міжмовні омоніми. Розмежування омонімії та полісемії. Пароніми. Парономазія. Стилiстичне використання омонімiв. Антоніми словникові і текстуальні. Антонімічні різні частини мови. Різнокореневі і спільнокореневі антоніми. Багатозначні слова як антоніми для прямих і переносних значень. Слова, які не можуть мати антонімiв. Антитеза та оксюморон як стилістичні прийоми, в основі яких антоніми. Поняття про синоніми. Основні типи синонімiв: ідеографічні, абсолютні, семантико-стилiстичні, контекстуальні. Евфемізми як різновид синонімiв. Синонімічний ряд, або гніздо. Джерела синонімії. Стилiстична роль синонімiв.	2
3	Склад лексики української літературної мови з погляду її	Співвідношення спільнослов'янської, спільно-східнослов'янської та власне української лексики. Тлумачний словник української мови.	2

	походження. Іншомовні слова в українській мові.	Лексичні запозичення зі слов'янських і неслов'янських мов. Джерела та фонетичні морфологічні засоби їх оформлення засвоєння. Характер адаптації іншомовних слів у лексичній системі української мови. Лексичні кальки. Українська мова як джерело поповнення лексики інших мов. Словник іншомовних слів.	
4	Лексика української мови з погляду вживання та стилістичного використання.	Активна і пасивна Лексика сучасної української мови. Лексика сучасної застаріла: архаїзми та історизми. Загальномовні неологізми в українській мові. Художньо-індивідуальні неологізми. Стилiстичне використання неологізмів, архаїзмів та історизмів. Загальноповживана, або стилістично нейтральна лексика. Лексика книжна. Діалектизми. Науково-термінологічна лексика. Професійно виробнича лексика. Ділова лексика. Емоційно-експресивна лексика. Жаргонізми. Просторічні слова. Арготизми. Поетизми.	2
5	Лексикографія. Типи словників.	Предмет і завдання лексикографії. Поняття про словник. Словникова стаття. Основні словники української мови. Розвиток української лексикографії з XI ст. до XXI ст. Тлумачні, перекладні, етимологічні словники, їх характеристика. Основні аспекти та енциклопедичні словники.	2
6	Фразеологія як розділ мовознавства.	Поняття про фразеологію як розділ мовознавства. Фразеологізм і слово. Типи фразеологізмів: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення. Співвідношення між лексичним значенням слова та значенням фразеологізму. Класифікація фразеологічних одиниць. Фразеологічний словник. Використання фразеологізмів у різних стилях мови. Найважливіші праці з фразеології української мови.	2
7	Лексико-граматичні	Лексико-граматичні зміни	2

	зміни фразеологічних одиниць. Джерела фразеологізмів.	фразеологічних одиниць: скорочення лексичного складу, заміна одного компонента іншим, розширення та звуження обсягу значень, зміни ступеня семантичної єдності компонента. Багатозначність фразеологізмів. Явища синонімії та антонімії у фразеології. Стилiстичні властивості фразеологізмів. Джерела формування фразеологізмів у сучасній українській мові. Використання їх у різних стилях.	
--	---	--	--

Практичний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год.
1	Предмет і завдання лексикології сучасної української літературної мови. Слово як основна одиниця лексичної системи.	Поняття про лексичну і фразеологічну системи української мови. Принципи виділення лексико-семантичних груп. Ознайомлення з основними питаннями лексикології та фразеології української мови. Тематичне групування слів, визначення їх належності до певної частини мови. Слова повнозначну, або самостійні, і слова неповнозначні, або службові. Пізнавальна цінність слова. Означальні й багатозначні слова. Пряме й переносне значення слова. Слова-терміни. Основні типи переносних значень: метафора, метонімія, синекдоха. Визначення лексичного й граматичного значення слів. Тлумачний словник.	2
2	Омоніми. Пароніми. Парономазія. Антоніми. Стилiстичне використання антонімів. Синонімія граматичних форм. Основні типи синонімів.	Визначення омонімів повних (лексичних) і часткових (лексико-граматичних). Розмежування омофонів, омоформ омографів. Міжмовні омоніми. Розпізнавання й розрізнення омонімів і багатозначних слів, з'ясування способів їх розмежування. Словникові й текстуальні антоніми. Антонімічні частини мови. Антоніми багатозначних слів. Антоніми як стилістичний прийом: антитеза, оксюморон. Словник антонімів, його будова.	2

		Характеристика основних типів синонімів: абсолютних, ідеографічних, семантико-стилістичних, контекстуальних, евфемізмів. Практичні вправи: заміна перефраз синонімами; добір синонімів до поданих слів, визначення стилістично забарвлених і стилістично нейтральних синонімів, абсолютних синонімів.	
3	Склад лексики української літературної мови з погляду її походження. Іншомовні слова в українській мові. Лексика української мови з погляду вживання та стилістичного використання.	Визначення й характеристика індоєвропейських слів споконвічної української лексики. Визначення в текстах праслов'янської лексики за її значенням. Характеристика спільносхіднослов'янських (або давньоруських) слів. З'ясування фонетичних і словотворчих ознак старослов'янізмів. Визначення фонетичних і морфологічних ознак запозиченої лексики. З'ясування особливостей найдавніших книжних засвоєнь зі старогрецької та латинської мов. Визначення фонетичних і морфологічних ознак слів, засвоєних з європейських та тюркських мов. Інтернаціоналізми і кальки в українській мові. Словник іншомовних слів. Поняття про активну і пасивну лексику української мови. Характеристика архаїзмів та історизмів. Визначення в текстах загальнономовних неологізмів та художньо-індивідуальних. З'ясування стилістичної ролі архаїзмів, історизмів та неологізмів у текстах. Характеристика науково-виробничої та професійної лексики.	2
4	Фразеологія як розділ мовознавства. Джерела фразеології. Лексикографія. Типи словників.	Фразеологізм і слово. Типи фразеологізмів. Класифікація фразеологічних одиниць. Основні ознаки фразеологізмів. Пояснення значень фразеологізмів. Добір синонімічних й антонімічних фразеологізмів. Визначення лексико-граматичних змін у	2

		<p>фразеологізмах: скорочення, звуження, заміщення, розширення. З'ясування джерел фразеологізмів та етимології їх. Визначення предмета і завдань лексикографії.</p> <p>З'ясування структури лінгвістичних та енциклопедичних словників і словникової статті. Складання словникових статей до поданих слів.</p> <p>Добір синонімів за словниками. З'ясування походження слів за етимологічним словником.</p>	
--	--	---	--

Модуль самостійної роботи			
№ п/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Предмет і завдання лексикології сучасної української мови. Поняття про лексичну і фразеологічну систему.	Опрацювати теоретичний матеріал, розробити блок-схему до нього.	2
2	Принципи виділення лексико-семантичних груп. Основні праці з питань лексикології та фразеології української мови.	Підготувати повідомлення.	2
3	Слово як основна одиниця лексичної системи. Слово та поняття. Номінативна функція слова.	Підготувати презентацію.	2
4	Поняття лексеми. Типи лексичних значень слів у сучасній українській мові. Однозначні слова.	Скласти список літератури до теми.	2
5	Слова-терміни. Багатозначні слова. Пряме та переносне значення слів. Основні типи переносних значень слів.	Підготувати доповідь зі презентацією.	2
6	Омоніми. Пароніми.	Підготувати доповідь зі презентацією	4
7	Антоніми. Синоніми.	Розробити тести до теми. Укласти тлумачний словник синонімічних термінів.	4
8	Склад лексики української мови з погляду походження.	Підготувати повідомлення з презентацією.	2
9	Старослов'язми в українській	Скласти таблицю «Ознаки	2

	мові.	старослов'янські»	
10	Лексичні запозичення зі слов'янських і неслов'янських мов.	Укласти тлумачний словник сучасних іншомовних термінів.	4
11	Лексика сучасної української мови з погляду вживання.	Підготувати повідомлення	2
12	Архаїзми, історизми.	Скласти словник найуживаніших історизмів.	1
13	Неологізми загальномовні та художньо-індивідуальні.	Скласти словник індивідуальних (авторських) неологізмів поетів ХХ століття.	2
14	Стилістично-маркована лексика. Професіоналізми.	Дібрати приклади з газет та журналів професіоналізмів.	1
15	Науково-термінологічна лексика.	Скласти словник науково-педагогічної термінології.	2
16	Лексикографія. Основні словники української мови.	Скласти список словників української мови	3
17	Розвиток української лексикографії.	Підготувати доповідь.	4
18	Фразеологія. Класифікація фразеологічних одиниць.	Скласти тести. Підготувати повідомлення.	4
19	Лексичне значення слова і значення фразеологізму.	Підготувати короткий фразеологічний словник найуживаніших фразеологізмів.	4
20	Лексико-граматичні зміни фразеологічних одиниць.	Розробити таблицю змін у фразеологічних одиницях.	2
21	Багатозначність фразеологізмів.	Скласти короткий словник фразеологічних синонімів і антонімів.	2
22	Джерела фразеології.	Підготувати презентацію.	2

Змістовий модуль 4.			
Морфеміка. Словотвір			
Лекційний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год
1	Слово як об'єкт морфемного та словотвірного аналізу. Поняття про морфеміку сучасної української мови.	Поняття про морфеміку сучасної української мови. Слово як об'єкт морфемного аналізу. Морфема як мінімальна значуща одиниця в слові. Кореневі й афіксальні морфеми. Вільні та пов'язані кореневі морфеми. Типи афіксальних морфем. Матеріально виражені та нульові морфеми. Інтерфікс.	2

2	Поділ афіксів на словотворчі та формотворчі. Основа слова.	Морфи та аломорфи. Продуктивні та непродуктивні афікси. Поняття про основу слова. Непохідна та похідна основа. Вільна та зв'язна основа. Основні зміни в морфемній будові слова: спрощення, пере розклад, ускладнення, субстантивація, адвербіалізація, деко реляція. Морфемний аналіз слова.	2
3	Словотвір як учення про творення слів. Засоби словотвору.	Словотвір як учення про творення слів і загальні принципи їх мотивації. Твірна основа та словотворчий формант. Словотвірний тип і словотвірний тип і словотвірне значення. Засоби словотвору в сучасній українській мові.	2
4	Різновиди морфологічного словотвору.	Різновиди морфологічного словотвору: префіксальний, суфіксальний, суфіксально-префіксальний (конфіксальний), суфіксально-постфіксальний, суфіксально-префіксально-постфіксальний, безафіксний, аббревіація та основоскладення і словоскладення (юкстапозиція).	2
5	Морфолого-синтаксичний та лексико-синтаксичний і лексико-семантичний способи словотвору.	Різновиди морфолого-синтаксичного способу: субстантивація, ад'єктивація, вербалізація, прономіналізація, адвербіалізація, нумералізація, препозитивація, кон'юктивація, артикуляція, інтер'єктивація. Лексико-синтаксичний і лексико-семантичний способи творення слів. Словотвір як джерело збагачення лексичного складу української мови. Словотвірний аналіз слова.	2

Практичний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год.
1	Слово як об'єкт морфемного та словотвірного аналізу. Поняття про морфеміку сучасної української мови.	Значущі частини слова-морфемі і їх роль у слові. Поділ слова на морфемі. Визначення кореневих і афіксальних, вільних і зв'язних морфем. Характеристика й аналіз афіксальних морфем. Визначення ролі інтерфіксів.	2
2	Поділ афіксів на словотворчі та	Поняття про морфи та аломорфи. Продуктивні і непродуктивні афікси.	2

	формотворчі. Основа слова.	Корінь слова незв'язаний і зв'язаний. Основа слова непохідна і похідна, вільна та зв'язана. Визначення основних змін у морфемній будові слова: спрощення, перерозкладу, ускладнення, субстантивації, адвербіалізації, декореляції. Морфемний аналіз слова практично.	
3	Словотвір як учення про творення слів. Засоби словотвору.	Поняття про твірну основу і словотворчий формант. Визначення словотвірних типів їх словотвірного значення в слові. Продуктивний і непродуктивний формант. Словотворчі засоби української мови. Словотвірний аналіз слів.	2
4	Різновиди морфологічного словотвору.	Характеристика видів морфологічного словотвору: префіксального, суфіксального, суфіксально-префіксального, суфіксально-постфіксального, суфіксально-префіксально-постфіксального, безафіксного, абрєвіації, основоскладення, словоскладення. Морфемний і словотвірний аналіз слів.	2
5	Різновиди морфолого-синтаксичного способу словотвору.	Характеристика кожного виду морфолого-синтаксичного способу: субстантивації, ад'єктивації, вербалізації, прономіналізації, адвербіалізації, нумералізації, препозитивації, кон'юктивації, партикуляції, інтер'єктивації. Морфемний та словотвірний аналіз слів.	2
6	Лексико-синтаксичний і лексико-семантичний способи словотвору.	Поняття про зрощення, його відмінність від основоскладення і словосполучення. Особливості лексико-семантичного словотвору. Різновиди семантичного словотворення: розщеплення, конденсація, умовна номінація. Словотвір як джерело збагачення лексичного складу української мови. Словотвірний аналіз слів.	2

Модуль самостійної роботи

№ п/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Морфеміка. Поняття про морфеміку.	Підготувати повідомлення	2
2	Кореневі й афіксальні морфемі.	Розробити схему морфемного аналізу слова зі зразками аналізу.	3

3	Типи афіксальних морфем.	Підготувати графічні схеми морфемного аналізу слів.	2
4	Поділ афіксів на формотворчі та словотворчі.	Підготувати доповідь	3
5	Морф та аломорфи морфеми.	Скласти порівняльну характеристику.	3
6	Основа слова непохідна та похідна, вільна і зв'язна. Зміни в морфемній будові слова.	Скласти таблицю з прикладами «Зміни в морфемній будові слова».	2
7	Словотвір. Твірна основа та словотворчий формант.	Підготувати запитання до теми.	2
8	Словотвірний тип і словотвірне значення.	Скласти таблицю «Ознаки похідності лексично основи».	3
9	Продуктивний/непродуктивний словотвірний тип.	Дібрати приклади для ілюстрації схеми «Продуктивний/непродуктивний тип словотвору».	3
10	Способи словотвору.	Підготувати повідомлення.	31
11	Різновиди морфологічного словотвору.	Скласти таблицю «Різновиди морфологічного словотвору». Дібрати приклади для ілюстрації всіх видів морфологічного словотвору.	3
12	Морфолог-синтаксичний спосіб творення слів.	Скласти таблицю похідних, які виникають внаслідок переходу слів з однієї частини мови в іншу.	2
13	Лексико-синтаксичний спосіб словотвору	Підготувати повідомлення	2
14	Лексико-семантичний спосіб творення слів.	Скласти таблицю «Різновиди семантичного словотворення». Скласти тести до теми «Словотвір».	3

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 3. Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія			
Лекційний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год
1	Предмет і завдання лексикології сучасної української мови. Слово як основна одиниця лексичної системи	Лексикологія як розділ мовознавства. Поняття про лексичну і фразеологічну систему. Принципи виділення лексико-семантичних груп. Основні праці з питань лексикології та фразеології української мови. Слово та поняття. Номінативна функція слова. Поняття лексеми. Типи лексичних значень слів у сучасній українській літературній мові. Однозначні слова. Слова-терміни. Багатозначні слова. Пряме і переносне значення слова. Основні типи переносних значень слів.	1
2	Омоніми. Пароніми. Парономазія. Антоніми. Стилiстичне використання антонімів. Синонімія граматичних форм. Основні типи синонімів.	Омоніми повні (лексичні) та часткові (лексико-граматичні). Омофони, омоформи, омографи. Міжмовні омоніми. Розмежування омонімії та полісемії. Пароніми. Парономазія. Стилiстичне використання омонімів. Антоніми словникові і текстуальні. Антонімічні різні частини мови. Різнокореневі і спільнокореневі антоніми. Багатозначні слова як антоніми для прямих і переносних значень. Слова, які не можуть мати антонімів. Антитеза та оксюморон як стилістичні прийоми, в основі яких антоніми. Поняття про синоніми. Основні типи синонімів: ідеографічні, абсолютні, семантико-стилiстичні, контекстуальні. Евфемізми як різновид синонімів. Синонімічний ряд, або гніздо. Джерела синонімії. Стилiстична роль синонімів.	1
3	Фразеологія як розділ мовознавства.	Поняття про фразеологію як розділ мовознавства. Фразеологізм і слово.	1

	<p>Типи фразеологізмів: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення. Співвідношення між лексичним значенням слова та значенням фразеологізму. Класифікація фразеологічних одиниць. Фразеологічний словник. Використання фразеологізмів у різних стилях мови. Найважливіші праці з фразеології української мови.</p>	
--	---	--

Практичний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год.
1	Предмет і завдання лексикології сучасної української літературної мови. Слово як основна одиниця лексичної системи.	<p>Поняття про лексичну і фразеологічну системи української мови. Принципи виділення лексико-семантичних груп. Ознайомлення з основними працями з питань лексикології та фразеології української мови. Тематичне групування слів, визначення їх належності до певної частини мови. Слова повнозначну, або самостійні, і слова неповнозначні, або службові. Пізнавальна цінність слова. Означальні й багатозначні слова. Пряме й переносне значення слова. Слова-терміни. Основні типи переносних значень: метафора, метонімія, синекдоха. Визначення лексичного й граматичного значення слів. Тлумачний словник.</p>	1
2	Фразеологія як розділ мовознавства. Джерела фразеології. Лексикографія. Типи словників.	<p>Фразеологізм і слово. Типи фразеологізмів. Класифікація фразеологічних одиниць. Основні ознаки фразеологізмів. Пояснення значень фразеологізмів. Добір синонімічних й антонімічних фразеологізмів. Визначення лексико-граматичних змін у фразеологізмах: скорочення, звуження, заміщення, розширення. З'ясування джерел фразеологізмів та етимології їх. Визначення предмета і завдань лексикографії.</p>	1

		З'ясування структури лінгвістичних та енциклопедичних словників і словникової статті. Складання словникових статей до поданих слів. Добір синонімів за словниками. З'ясування походження слів за етимологічним словником.	
--	--	--	--

Модуль самостійної роботи			
№ п/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Предмет і завдання лексикології сучасної української мови. Поняття про лексичну і фразеологічну систему.	Опрацювати теоретичний матеріал, розробити блок-схему до нього.	1
2	Принципи виділення лексико-семантичних груп. Основні праці з питань лексикології та фразеології української мови.	Підготувати повідомлення.	1
3	Слово як основна одиниця лексичної системи. Слово та поняття. Номінативна функція слова.	Підготувати презентацію.	2
4	Поняття лексеми. Типи лексичних значень слів у сучасній українській мові. Однозначні слова.	Скласти список літератури до теми.	2
5	Слова-терміни. Багатозначні слова. Пряме та переносне значення слів. Основні типи переносних значень слів.	Підготувати доповідь зі презентацією.	2
6	Омоніми. Пароніми.	Підготувати доповідь зі презентацією	4
7	Антоніми. Синоніми.	Розробити тести до теми. Укласти тлумачний словник синонімічних термінів.	4
8	Склад лексики української мови з погляду походження.	Підготувати повідомлення з презентацією.	2
9	Старослов'янізми в українській мові.	Скласти таблицю «Ознаки старослов'янізмів»	2
10	Лексичні запозичення зі слов'янських і неслов'янських мов.	Укласти тлумачний словник сучасних іншомовних термінів.	2
11	Лексика сучасної української	Підготувати повідомлення	2

	мови з погляду вживання.		
12	Архаїзми, історизми.	Скласти словник найуживаніших історизмів.	1
13	Неологізми загальномовні та художньо-індивідуальні.	Скласти словник індивідуальних (авторських) неологізмів поетів ХХ століття.	1
14	Стилістично-маркована лексика. Професіоналізми.	Дібрати приклади з газет та журналів професіоналізмів.	1
15	Науково-термінологічна лексика.	Скласти словник науково-педагогічної термінології.	1
16	Лексикографія. Основні словники української мови.	Скласти список словників української мови	4
17	Розвиток української лексикографії.	Підготувати доповідь.	4
18	Фразеологія. Класифікація фразеологічних одиниць.	Скласти тести. Підготувати повідомлення.	3
19	Лексичне значення слова і значення фразеологізму.	Підготувати короткий фразеологічний словник найуживаніших фразеологізмів.	3
20	Лексико-граматичні зміни фразеологічних одиниць.	Розробити таблицю змін у фразеологічних одиницях.	2
21	Багатозначність фразеологізмів.	Скласти короткий словник фразеологічних синонімів і антонімів.	3
22	Джерела фразеології.	Підготувати презентацію.	3

**Змістовий модуль 4.
Морфеміка. Словотвір**

Лекційний модуль

№ п/п	Тема	План	Год
1	Слово як об'єкт морфемного та словотвірного аналізу. Поняття про морфеміку сучасної української мови.	Поняття про морфеміку сучасної української мови. Слово як об'єкт морфемного аналізу. Морфема як мінімальна значуща одиниця в слові. Кореневі й афіксальні морфемі. Вільні та пов'язані кореневі морфемі. Типи афіксальних морфем. Матеріально виражені та нульові морфемі. Інтерфікс.	1
2	Словотвір як учення про творення слів. Засоби словотвору.	Словотвір як учення про творення слів і загальні принципи їх мотивації. Твірна основа та словотворчий формант. Словотвірний тип і словотвірний тип і	1

		словотвірне значення. Засоби словотвору в сучасній українській мові.	
3	Різновиди морфологічного словотвору.	Різновиди морфологічного словотвору: префіксальний, суфіксальний, суфіксально-префіксальний (конфіксальний), суфіксально-постфіксальний, суфіксально-префіксально-постфіксальний, безафіксний, абрєвіація та основоскладення і словоскладення (юкстапозиція).	1

Практичний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год.
1	Слово як об'єкт морфемного та словотвірного аналізу. Поняття про морфеміку сучасної української мови.	Значущі частини слова-морфеми і їх роль у слові. Поділ слова на морфеми. Визначення кореневих і афіксальних, вільних і зв'язних морфем. Характеристика й аналіз афіксальних морфем. Визначення ролі інтерфіксів.	1
2	Словотвір як учення про творення слів. Засоби словотвору.	Поняття про твірну основу і словотворчий формант. Визначення словотвірних типів їх словотвірного значення в слові. Продуктивний і непродуктивний формант. Словотворчі засоби української мови. Словотвірний аналіз слів.	1

Модуль самостійної роботи			
№ п/п	Тема	Види і форми роботи	Год.
1	Морфеміка. Поняття про морфеміку.	Підготувати повідомлення	4
2	Кореневі й афіксальні морфеми.	Розробити схему морфемного аналізу слова зі зразками аналізу.	4
3	Типи афіксальних морфем.	Підготувати графічні схеми морфемного аналізу слів.	4
4	Поділ афіксів на формотворчі та словотворчі.	Підготувати доповідь	4
5	Морф та аломорфи морфеми.	Скласти порівняльну характеристику.	4
6	Основа слова непохідна та	Скласти таблицю з прикладами	4

	похідна, вільна і зв'язна. Зміни в морфемній будові слова.	«Зміни в морфемній будові слова».	
7	Словотвір. Твірна основа та словотворчий формант.	Підготувати запитання до теми.	4
8	Словотвірний тип і словотвірне значення.	Скласти таблицю «Ознаки похідності лексично основи».	4
9	Продуктивний/непродуктивний словотвірний тип.	Дібрати приклади для ілюстрації схеми «Продуктивний/непродуктивний тип словотвору».	5
10	Способи словотвору.	Підготувати повідомлення.	5
11	Різновиди морфологічного словотвору.	Скласти таблицю «Різновиди морфологічного словотвору». Дібрати приклади для ілюстрації всіх видів морфологічного словотвору.	5
12	Морфолог-синтаксичний спосіб творення слів.	Скласти таблицю похідних, які виникають внаслідок переходу слів з однієї частини мови в іншу.	5
13	Лексико-синтаксичний спосіб словотвору	Підготувати повідомлення	4
14	Лексико-семантичний спосіб творення слів.	Скласти таблицю «Різновиди семантичного словотворення». Скласти тести до теми «Словотвір».	4

Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійної компетентності широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу (упровадження комп'ютерної підтримки — схеми, презентації до лекцій, таблиці, зразки аналізу, ситуативне моделювання, проектування, опрацювання дискусійних питань; співбесіда, бесіда).

Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ поточний контроль це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентам тощо.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля. Тривалість виконання модульних контрольних завдань не повинно перевищувати двох академічних годин.

Форми проведення модульних контролів під час вивчення курсу "Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія. Морфеміка. Словотвір".

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ з дисципліни "Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія. Морфеміка. Словотвір" передбачена така форма семестрового контролю, як екзамен, який проводиться у кінці семестру.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання знань студентів під час підсумкового контролю

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)	Студент має глибокі, міцні й системні знання з усього теоретичного курсу, чітко формулює дефініції, використовуючи спеціальну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, розуміє мету і завдання навчальної дисципліни, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання в усіх видах лінгвістичного аналізу, вміє синтезувати знання з окремих параграфів, дає розгорнуту аргументацію кожного з теоретичних положень, покликаючись на думку вчених. Студент демонструє вміння визначати, оцінювати й пояснювати основні теоретичні положення, добирати й обґрунтовувати належність прикладів до певної категорії; порівнює, узагальнює, систематизує, інтерпретує готову наукову інформацію, виділяє головне, моделює мовні явища. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну і додаткову літературу, демонструє вміння підтверджувати теоретичний матеріал прикладами, а також вміння і навички працювати з науковою літературою. Мовлення студента відповідає нормам української літературної мови та науковому стилю мовлення.
Вище достатнього, В 89-83 бали, добре (4)	Відповідь студента інформативно повна, послідовна, аргументована. Студент знає теоретичний матеріал, покликається на думку дослідників, використовує фахову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, чітко формулює дефініції, вдало добирає приклади, однак припускається окремих неточностей у викладі теорії, відсутність виразної особистісної позиції. Студент опрацював основну рекомендовану літературу до курсу, володіє нормами літературної мови.
Достатній, С 82-74 бали, добре (4)	Студент оволодів програмним матеріалом курсу повністю. Відповідь студента повна й аргументована, спирається на праці вчених. Студент виявляє вміння аналізувати інформацію, добути з різних джерел, систематизувати її, добирати належні приклади для обґрунтування теоретичних положень. Однак припускається помилок в обґрунтуванні деяких теоретичних положень, допускає неточності у формулюванні висновків. Мовлення студента відповідає нормам української літературної мови.
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент знає основні теми курсу, але відповідь не повна і недостатньо аргументована, іноді не підкріплена прикладами, за обсягом відповідь складає дещо більше половини норми, характеризується повною завершеністю, зв'язністю, проте є недоліки за низкою показників: неповнота і поверховість у розкритті теми, порушення послідовності викладу та формулюванні висновків, бракує єдності стилю й системи у викладі, відсутня самостійність суджень. Мова студента містить стилістичні і граматичні помилки, не дотримується наукового стилю мовлення.
Середній, E	Студент допускає порушення у викладі теоретичного матеріалу, теоретичні положення висвітлює поверхово і непереконливо,

63-60 балів, задовільно (3)	порушує послідовність і логічність викладу матеріалу, відсутні приклади для аргументації положень теоретичного матеріалу. Студент лише частково опрацював рекомендовану літературу, тому засвоїв значну частину теорії, але безсистемно. Мова студента містить стилістичні і граматичні помилки, не дотримується наукового стилю мовлення.
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент має фрагментарні знання окремих частин курсу, помиляється у формулюванні дефініцій, має несформований понятійний апарат, допускає неправильні покликання на думку вчених, помиляється у тлумаченні; практично не володіє термінологією, допускає фактичні помилки при узагальненні та у всіх видах лінгвістичного аналізу. Студент не виконав вимог програми, не опрацював літературу рекомендовану для самостійного вивчення, не здатен самостійно виконати практичне завдання і зробити висновки.
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент повністю не опрацював програмний матеріал, у його відповіді відсутня система теоретичних знань. Він частково відповідає на поставлені запитання, але сам неспроможний логічно і послідовно викласти матеріал, навести приклади. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. У мовленні студента трапляються лексичні й граматичні помилки, відчувається брак достатнього словникового запасу, тому порушується науковий стиль викладу.

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, A 100-90 балів, відмінно (5)	Студент відмінно володіє теоретичним матеріалом, його відповідь відзначається повторною і вичерпністю знання матеріалу; він виявляє вміння вмотивовувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. При викладі теоретичного матеріалу студент виявляє належний рівень логічності та доказовості, наявність самостійних міркувань і висновків, що свідчить, що він ознайомився з рекомендованою до курсу науковою літературою, а також запропонованою до опрацювання додатковою літературою і використовує здобуту інформацію при висвітленні питання. Теоретичні положення підкріплені конкретними прикладами. Студент уміє застосувати теоретичні знання на практиці, пов'язуючи його з суміжними темами. Практичні завдання в аудиторії і задані додому виконав повністю. На додаткові запитання викладача відповідає чітко, послідовно, аргументовано. Студент уміє робити самостійні висновки, висловлює гіпотези, дискутує й аргументує, посилаючись на першоджерела.
Вище достатнього, B 89-83 бали, добре (4)	Студент знає проблемні питання, відповідь його повна й аргументована, свідчить про міцні знання матеріалу. У викладі використовує різні погляди вчених на обговорювану тему. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну літературу, чутко відповідає на поставлені викладачем додаткові питання. Відповідь студента логічна, структурована. Свої теоретичні знання студент

	уміє застосовувати на практиці. Проте допускає деякі неточності у формулювання узагальнень та висновків й у використанні понятійного апарату.
Достатній, С 82-74 бали, добре (4)	Студент виявляє знання повного обсягу матеріалу, висвітлює різні точки зору на обговорювану тему. Він опрацював основну рекомендовану літературу, ознайомився з додатковою, але у викладі матеріалу допускається помилки у визначенні значимості того чи іншого джерела. На додаткові питання студент не завжди відповідає правильно, або не завжди підкріплює відповідь прикладами. У цілому студент вільно орієнтується в матеріалі, але інколи припускається одиничних помилок.
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент у викладі теоретичного матеріалу допускає деякі порушення, відповідь студента неповна, поверхова, недостатньо аргументована. Студент знає значну частину матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. Знає стандартні дефініції, основну термінологію теми. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.
Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)	Відповідь студента не повна, поверхова, значна частина матеріалу не опрацьована. Матеріал студентом засвоєний на рівні невпевненого переказування, вивчене відтворює не завжди логічно й послідовно, але доцільно наводить приклади, знає основні дефініції і термінологію теми. Мова містить лексичні і граматичні помилки, неправильне слововживання.
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент не володіє знанням матеріалу, допускає неточності і помилки при посиланні на факти і приклади. На додаткові питання відповідає лише частково. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією і не здатен сформулювати дефініції. Мовлення студента відзначається бідністю, відчувається брак достатнього словникового запасу.
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент повністю не знає фактичного матеріалу, неправильно витлумачує факти, подає помилкову аргументацію, на додаткові питання дає неправильну відповідь. Виявляє слабке володіння нормами сучасної української літературної мови.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, A 100-90 балів, відмінно (5)	Студент повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.
Вище достатнього, B 89-83 бали, добре (4)	Загалом студент повно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє належні знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак недостатньо аргументовано її доводить. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином, проте трапляються поодинокі помилки у виконанні.

Достатній, С 82-74 бали, добре (4)	Студент розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.
Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)	Студент розкриває окремі питання, винесені для самостійного опрацювання, недостатньо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Завдання, винесені на самостійне опрацювання, виконані лише на 50%, допущено помилки при їх оформленні.
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент повністю не знає матеріал, винесений на самостійне опрацювання. Не виконані завдання, винесені на самостійне опрацювання.

Критерії оцінювання виконання студентами контрольних робіт

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, A 100-90 балів, відмінно (5)	Студент ґрунтовно засвоїв програмний матеріал, повністю та правильно виконав усі завдання контрольної роботи; робота оформлена належним чином (відсоток правильних відповідей 86-100 %).
Вище достатнього, B 89-83 бали, добре (4)	Студент правильно та повністю виконав завдання контрольної роботи, проте допустив незначні помилки, деякі неточності; робота оформлена належним чином (відсоток правильних відповідей 79-85 %).
Достатній, C 82-74 бали, добре (4)	Студент повністю, однак з деякими помилками виконав завдання контрольної роботи; допустив неточності при виконанні завдань, робота оформлена в довільному порядку (відсоток правильних відповідей 71-78%).
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент не повністю виконав завдання контрольної роботи, допустив помилки, у роботі наявні деякі неточності, що свідчить про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 64-70 %).
Середній, E	Студент виконав не усі завдання контрольної роботи, допустив значні помилки, що свідчить про недостатнє засвоєння

63-60 балів, задовільно (3)	теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 56-63 %).
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент не виконав завдання контрольної роботи або виконав із суттєвими помилками, що свідчить про незнання теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 27-55 %).
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент не виконав завдання контрольної роботи (відсоток правильних відповідей 0-26%)

Критерії оцінювання диктантів

Кількість помилок	Оцінка
I—II курс (210 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1, 0/2	B 4 (добре)
½, 1/1	C 4 (добре)
2/1, 2/2	D 3 (задовільно)
2/3, 3/3	E 3 (задовільно)
0/4, 4/0	F X 2, 1 (незадовільно)
III курс (250 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1	B 4 (добре)
1/1	C 4 (добре)
2/2	D 3 (задовільно)
2/3	E 3 (задовільно)
3/4	F X 2, 1 (незадовільно)
4 курс (280 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1	B 4 (добре)
1/0	C 4 (добре)
1/1	D 3 (задовільно)
1/2	E 3 (задовільно)
2/3	F X 2, 1 (незадовільно)

Критерії оцінювання тестових завдань

Час виконання 80 хвилин

Структура тесту

Тест складається з **30 завдань**, за які студент може набрати 46 тестових балів.

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 23 до 46 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 22 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
46	100	А відмінно	22	59	FX Незадовільно
45	97		21	56	
44	95		20	52	
43	93		19	49	
42	91		18	45	
41	89	В добре	17	42	
40	86		16	38	
39	84		15	35	
38	82		14	34	
37	80	С добре	13	29	
36	78		12	26	
35	76		11	23	
34	74		10	21	
33	72		9	19	
32	71	D задовільно	8	17	
31	69		7	15	
30	67		6	13	
29	67		5	10	
28	65		4	8	
27	64	E задовільно	3	6	
26	63		2	4	
25	62		1	2	
24	61		0	1	
23	60				

Критерії оцінювання тестових завдань

Структура тесту

Тест складається з **50 завдань**, за які студент може набрати 75 тестових балів.

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 38 до 75 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 37 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
75	100	А відмінно	37	59	FX незадовільно
74	98		36	48	
73	97		35	46	
72	96		34	45	
71	94		33	44	
70	93		32	42	
69	92		31	41	
68	90		30	40	
67	89	В добре	29	39	
66	88		28	38	
65	86		27	37	
64	85		26	34	
63	84		25	33	
62	82		24	32	
61	81	С добре	23	30	
60	80		22	29	
59	78		21	28	
58	77		20	26	
57	76		19	25	
56	74	D задовільно	18	24	F незадовільно
55	73		17	22	
54	72		16	21	
53	73		15	20	
52	70		14	18	
51	68		13	17	
50	70		12	16	
49	68		11	14	
48	66		10	13	
47	65		9	12	
46	64	E задовільно	8	10	
45	63		7	9	
44	62		6	8	
43	61		5	6	
42	60		4	5	
41	63		3	4	
40	62		2	2	
39	61		1	1	
38	60				

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Березовська Т. Л. Запозичення в системі української лексики та шляхи їх адаптації. *Матеріали наукових читань, приурочених до Дня рідної мови: зб. наук. праць студентів*. Кривий Ріг. 2012. С. 18-22.
2. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. К.: Перун, 2005. VIII, 1728 с.
3. Віняр Г. М. Словник новотворів української мови (кінець 80-х – поч. 90-х рр. XX ст.). Кривий Ріг: КДПУ. 2000. 117 с.
4. Віняр Г. М. Словник новотворів української мови кінця XX століття. Кривий Ріг: КДПУ. 2002. 180 с.
5. Віняр Г. М. Словник новотворів української мови початку XXI століття. Кривий Ріг: КДПУ. 2005. 157 с.
6. Волощак М. Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. К.: Просвіта. 2003. 160 с.
7. Безпояско О. К., Городенська К. Г. Морфеміка української мови. К.: Наукова думка, 1987. 211 с.
8. Білоноженко В. М., Винник В. О., Гнатюк І. С. та ін. Фразеологічний словник української мови. Книга 1 та 2. К.: Наукова думка, 1993. 984 с.
9. Городенська К. Г. Семантичні функції дериваційних морфем. *Мовознавство*. 1987. № 1. С. 21-29.
10. Городенська К. Г. Словотвірна структура слова. (Відіменні деривати). К.: Наукова думка, 1981. 199 с.
11. Городенська К. Г. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? *Українська мова*. 2013. № 2. С. 3-11.
12. Горпинич В. О. Будова слова і словотвір. Посібник для вчителя. – К.: Радянська школа, 1977. 166 с.
13. Горпинич В. О. Морфеміка і морфемологія української мови. Державний комітет України з питань науки і технологій. К. 1994. 78 с.
14. Горпинич В. О. Словотворення і словотвір української мови. Державний комітет України з питань науки і технологій. К. 1995. 68 с.
15. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвір. Морфонологія. К.: Вища школа, 1999. 207 с.
16. Горпинич В. О. Українська словотвірна дериватологія. Дніпропетровськ: Дніпропетровський держ. ун-т, 1998. 189 с.
17. Гринчишин Д. Г. Словник паронімів української мови. К.: Радянська школа, 2008. 320 с.
18. Грищенко А. П., Мацько Л. І., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. К.: Вища школа, 2002. 439 с.
19. Данилюк І. Г. Сучасний словник іншомовних слів для середньої і вищої школи. Донецьк: БАО, 2008. 576 с.

20. Демська О. М. Словник омонімів української мови. Львів: Фенікс, 1996. 224 с.
21. Дорошенко С. Перший в Україні паремійний словник як комунікативний кодекс українців. *Українська мова*. 2011. № 4. С.107-112.
22. Клименко Н.Ф. Словник афіксальних морфем української мови. К.: Наукова думка, 1998. 441 с.
23. Клименко Н.Ф. Словотворча структура і семантика складних слів в сучасній українській літературній мові. К.: Наукова думка, 1984. 251 с.
24. Космеда Т. А, Т. Ф. Осипова Т. А. Комунікативний кодекс українців у пареміях: тлумачний словник нового типу. Дрогобич: КОЛО, 2010. 272 с.
25. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.): автореф. дис. ... канд. філол. наук.– Львів: Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2002. 20 с.
26. Олексенко В. П. Словотвірні категорії суфіксальних іменників: Монографія. Херсон: Айлант, 2001. 240 с.
27. Селіванова О. О. Нариси з української фразеології (психолінгвістичний та етнокультурний аспекти). К.; Черкаси: Брама, 2004. 276 с.
28. Стишов О. Особливості розвитку лексичного складу української мови кінця ХХ ст. *Мовознавство*. 1999. № 1. С. 7-21.
29. Ужченко В. Д., Авксентьев Л. Г. Українська фразеологія. Харків: Основа, 1990. 168 с.
30. Українська мова: Енциклопедія. К.: Українська енциклопедія, 2007 (відповідні статті).
31. Ціхоцький І., Левчук О. Лексикографічний практикум: навчально-методичний посібник для студентів І курсу філологічного факультету. Львів, 2013. 113 с.
32. Ціхоцький І., Левчук О. Лексикологія сучасної української літературної мови. Практикум: Навчально-методичний посібник для студентів І курсу філологічного факультету. Львів, 2014. 258 с.

Допоміжна література

1. Бибик С. П., Єрмоленко С. Я., Пустовіт Л. О. Словник епітетів української мови. К.: Довіра, 1998. 431 с.
2. Білка О. Л. Зооморфічна метафора у структурі біологічної лексики *Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри*. Кривий Ріг, 2009. С. 114-121.
3. Боднар О. Б. Особливості перекладу термінологічної лексики. *Філологічні студії: Науковий вісник КНУ*: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2012. Вип. 8. С.15-23.
4. Бойчук М. В. Оцінна функція неологізмів у заголовках періодичних інтернетвидань. *Філологічні студії: Науковий вісник КДПУ*: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2011. Вип. 6. С. 70-81.

5. Бондар О. І. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія. К.: Академія, 2006. 368 с.
6. Борисюк І. Явище синонімії в термінології. *Дивослово*. 2000. № 4. С. 27-2
7. Векуа Н. Антонімія як лексико-семантичне явище. *Дивослово*. 2007. № 6. С. 26-29.
8. Венжинович Н. Ф. Сучасна українська літературна мова: [Лексика і фразеологія. Фонетика і фонологія. Словотвір. Синтаксис]. К.: Знання, 2008. 304 с.
9. Гордієнко Н. Сучасна лексикографія як об'єкт лінгвістики. *Українська мова*. 2011. № 3. С. 67-73.
10. Гуйванюк Н. В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: [Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка й орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка та словотвір. Граматика. Морфологія. Синтаксис]. Львів: Світ, 2005. 304 с.
11. Ділова лексика: англо-український, українсько-англійський словник / уклад.: О. М. Акмалдінова, С. С. Кіраль, О. О. Письменна. К.: Академія, 2011. 296 с.
12. Дорошенко С. Багатозначність слів і омоніми. *Дивослово*. 2009. № 5. С. 38-40. Євтушок О. Сучасні тенденції розвитку діалектної лексики. *Дивослово*. – 2011. № 7. С. 38-40.
13. Колоїз Ж. В. Тлумачно-словотвірний словник okazіоналізмів. Кривий Ріг: ТОВ «Явва», 2003. 168 с.
14. Коломієць М. П. Словник фразеологічних синонімів. К.: Радянська школа, 1988. 200 с.
15. Косяк Н. Стилістично маркована лексика: арго, жаргон, сленг, суржик, варваризми, екзотизми, пуризм. Їх роль і місце у мовленні. *Українська мова та література*. 2011. № 41-42. С. 10-15.
16. Левченко Г. І. Історизми й архаїзми як основні виражальні засоби історичної стилізації. *Молодий науковець XXI століття*: Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 5 квітня 2012 року. Кривий Ріг, 2012. С. 290-292. Нелюба А. Лексико-словотвірні інновації (1983-2003): словник. Харків: ХНУ ім. В. Каразіна, 2004. 136 с.
17. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. К.: Довіра, 2001. 477 с.
18. Полюга Л. М. Словник антонімів. К.: Довіра, 2001. 448 с.
19. Пономарів О. Лексика іншомовного походження. *Українська мова і література в школі*. 2000. № 3. С. 65-67.
20. Пономарів О. Міжмовна паронімія. *Урок української*. 2001. № 8. С. 30-31.
21. Сербенська О., Волощак М. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем. К.: Видавничий центр «Просвіта», 2001. 204 с.
22. Ставицька Л. О. Проблеми й аспекти вивчення жаргонної лексики: Соціолінгвістичний аспект. *Українська мова*. 2001. № 1. С. 55-68.

23. Сухопар В. Ф. Бібліографія українських словників (1990-1997). *Вестник Международного славянского университета*. Харків, 2000.
24. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія та лексикографія. Науково-допоміжний бібліографічний покажчик 1961-2013: ДВНЗ «Криворізький національний університет». Кривий Ріг, 2013. 55 с.
25. Сучасний тлумачний словник української мови. / уклад.: А. М. Яковлева, Т. М. Афонська. Харків: Торсінг Плюс, 2007. 627 с.
26. Ткаченко О. До концепції нового «Словника української мови». *Українська мова*. 2002. №1. С. 18-24.
27. Широков В. А. Феноменологія лексикографічних систем: проект «Нова книга». К.: Наукова думка, 2004. 328 с.
28. Шкільний словник української мови: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми, фразеологізми / уклад. Т. К. Співак. Харків: Весна, 2008. 432 с.

Інтернет-ресурси

1. https://pidruchniki.com/1957041140538/dokumentoznavstvo/leksikologiya_frazeologiya_leksikografiya
2. <http://ntpu.org.ua/files/ZNO/2mova.pdf>
3. <https://svitslova.com/mova/leksykologiya-frazeologiya/1918-frazeologizm.html>
4. <https://ukrland.in.ua/archives/2430>
5. <https://school.home-task.com/leksikologiya-frazeologiya/>
6. <https://studfile.net/preview/2425929/>
7. <https://pidruchniki.com/1997062148112/dokumentoznavstvo/morfemika>
8. https://stud.com.ua/18473/literatura/morfemika_slovotvir
9. https://studopedia.com.ua/1_137631_vstup-morfemika-yak-rozdil-movoznavchoi-nauki.html
10. <https://pidruchniki.com/1292052240545/dokumentoznavstvo/slovotvir>
11. <http://www.linguist.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/stv/stv1.htm>
12. <http://zno.academia.in.ua/mod/book/tool/print/index.php?id=1367>
13. https://edera.gitbook.io/ed-era-book-ukr/zmist_rozdilu/slovotvir
14. <https://studfile.net/preview/5589273/page:19/>

Зміни та доповнення

на 20__ / 20__

Затверджено

протокол від «__» _____ 20__ засідання кафедри української мови

Завідувачка кафедри _____ (доц. Климович С.М.)

Зміни та доповнення

на 20__ / 20__

Затверджено

протокол від «__» _____ 20__ засідання кафедри української мови

Завідувачка кафедри _____ (доц. Климович С.М.)

Зміни та доповнення

на 20__ / 20__

Затверджено

протокол від «__» _____ 20__ засідання кафедри української мови

Завідувачка кафедри _____ (доц. Климович С.М.)